

OBSAH

I

- O potenciálnosti jevů jazykových 9
X Funkční lingvistika 29
Kam jsme dospěli v jazykozpytu 39
Stylistika a lingvistická charakteristika 45
X O soustavném rozboru gramatickém 50
O jazykové správnosti 60
X O potřebě stability ve spisovném jazyce 65
Problémy české kultury jazykové 76
Krása jazyka 88
Řeč a sloh 92
Výslovnost jako jev sociální a funkční 147
K výslovnosti cizích slov v češtině 151
O srozumitelnosti a působivosti mluveného slova v rozhlase 162
Několik slov o podstatě věty 169
O takzvaném aktuálním členění větěném 174
Cesty k jasnému výkladovému slohu v češtině 179
Jazykozpytné poznámky k řečnické výstavbě souvislého výkladu 186

II

- Zrození a povaha kritického soudu 207
O úkolech a výbroji literární kritiky 210
Větné základy epického slohu v Zeyerově Kronice o svatém Brandanu 215
O problémech českého překladatelství 225
Poznámky o překládání cizího blankversu a o českém verši jambickém vůbec 227
Sira Thomase Maloryho Kronika o životě a smrti krále Artuše 242
Tainova kritika Shakespeara 252
Ke sporu o Shakespeara filozofa 294
Kdy mluví drama a divadlo k národu 302
Daniel Defoe 305
Henry Fielding a jeho dílo 310
H. G. Wells jako myslitel 318

Bernard Shaw u nás 322
Romány Johna Galsworthyho 327

III

My a skutečnost 341
— Vůle ke kultuře 346
— Myšlenková kultura 348
Tvořivý aktivismus 353
— O pokoře tvořivého ducha 357
Čistá práce 360
— Užitečnost konvence 368
— Dejme se poučit zkušenostmi 373
— Umění vést a umění dát se vést 377
Anglický džentlmen a český vzdělanec 382
Kulturní snobismus 386
— Společenské základy krásného hovoru 393
Úskalí na cestě 397

IV

Z mých pamětí

Gymnázium 409
Pražská filozofická fakulta na počátku století 417
Osobnost Čeňka Duška a cesta českého protestantismu 423
Vzpomínka na profesora V. E. Mourka 427
Osobnost Josefa Zubatého 428
Profesor František Chudoba zemřel 434
X Kořeny mého lingvistického myšlení 435
X Deset let Pražského lingvistického kroužku 439

Ediční poznámka 449

Josef Vachek: Vilém Mathesius 455

Jmenný rejstřík 465

Věcný rejstřík 469

Emanuel Macek: Soupis díla Viléma Mathesia 473

Úvodní poznámka. 475 I. Základní řada prací 477 II. Překlady prací cizích autorů 509 III. Překlady prací Viléma Mathesia 510 IV. Činnost redakční 514
Soupis šifer Viléma Mathesia 515 Soupis časopisů s příspěvky Viléma Mathesia 516
Soupis sborníků a knih jiných autorů s příspěvky Viléma Mathesia 518
Předmětový jmenný rejstřík 520 Rejstřík autorů, které Vilém Mathesius překládal 523
Rejstřík překladatelů 524 Rejstřík editorů, redaktorů, autorů předmluv a doslovů, spoluredaktorů atd. 525

Seznam vyobrazení 526